

TABLO : 280. Birincil Enerji Kaynaklarının Kullanılışı (%)

	1963	1967	1977
Taşkömürü	19,2	17,4	15,0
Linyit	9,5	11,6	20,0
Petrol ürünleri	12,9	14,8	20,5
Fuel - oil	3,5	11,1	21,0
Hidrolik enerji	4,1	4,2	8,5
Odun	28,3	22,3	10,0
Tezek	22,5	18,6	5,0
TOPLAM	100,0	100,0	100,0

b. Enerji türlerinin fiyatları, maliyet ve yurdumuzda bulunabilme durumuna göre ayarlanacaktır. Ayrıca bu fiyatlar, enerjinin teknik bakımdan en uygun yerde kullanılmasını sağlayacak ve ileri tekniklere özendirecek şekilde tesbit edilecektir.

c. Tüketenlerin yüksek verimli araçlar kullanması ile enerji tasarrufu teşvik edilecektir.

6. TEDBİRLER:

a. Fırınlar, hamamlar, kireç ve tuğla ocaklarının odun ve tezek yerine öteki yakıtları ve askerî kurumlar dahil bütün resmi kurumların yalnız ticarî yakıtları kullanmaları gerekirse bütçe tedbirleriyle sağlanacaktır.

b. Yaygın bir 'eğitim' ve tanıtma programıyla ilgililerin bilgileri arttırılacaktır.

c. Yurdumuzdaki bütün linyit yataklarının kapasite, üretim nitelikleri ve gerekli yatırım tutarlarını belirtecek ivedi ve kapsayıcı bir inceleme yapılacaktır.

d. Yurdun çeşitli yerlerinde yapılan ve kullanılan her türlü ısıtma ve pişirme araçları iyice incelenecektir.

(1) Çiftçilerin kendilerince yapılabilecek ve şimdiye kadar kullanılanlara göre yüzde 50 yakıt tasarrufunu sağlayabilecek ucuz tipler geliştirilecektir.

(2) Bütün soba yapan firmalar, şehirde oturanlar için iktisadî linyit sobaları yapmağa özendirecek ve bu husus bütün yapıcıların işbirliği ile incelenecektir.

e. Beş yılda mümkün olduğu kadar çok şehir ve köy evine yukarıda işaret edilen tipte sobalar kurulması için tedbirler alınacaktır.

f. Kömür ve linyit yakan sobalarda bu gibi yakıtları tutuşturmak için turbdan ya da tarım ar-

tıklarından yararlanılacaktır. Bunları zift ve ucuz kimyasal maddelerle karıştırarak elde edilecek tutuşturucu maddeler bugün bu amaçla kullanılan odunun yerini geniş ölçüde tutacaktır.

g. Şehir ve kasabalardaki kalorifer ocaklarında kömür, linyit ve fuel-oil'un uygun olarak yakılmamasından meydana gelen sağlığa zararlı duman, toz, kurum v.s. nin azaltılması ve hattâ yok edilmesini sağlayacak kanunî tedbirler alınacaktır.

(1) Şehirlerde taşkömürü - linyit koku kullanılacaktır.

(2) Kalorifer kazanlarında en uygun yakıt kullanılması için tedbirler alınacaktır.

h. Tarım merkezi olan yerlerde devlet çiftlikleri yakınlarında biogaz tesislerinin kurulması denenecektir.

Kok Kömürü, Havagazı

1. ANA İLKE VE METOT:

a. Özellikle şehirlerde, halka ekonomik ve sıhhi yakıt sağlanması ulaşılmak istenen hedeftir.

b. Talep projeksiyonları geçmişteki eğilime bakarak ve gelecekte ulaşılmak istenen amaca göre düzeltme- yapılarak hazırlanmıştır.

2. BUGÜNKÜ DURUM:

Yurdumuzda kok kömürü yalnız taş kömüründen elde edilmektedir, dağıtıma bağlıdır ve Türkiye Kömür Satış ve Tevzi Müessesesince dağıtılmaktadır.

Kok, Demir ve Çelik Sanayii ile havagazı fabrikalarında elde edilmektedir. Demir ve Çelik Sanayiinde kullanılan başka 450 bin ton kok, başka sanayi kollarına ve evlere dağıtılmaktadır.

Havagazı tesisleri yalnız İstanbul, İzmir ve Ankara'da bulunmaktadır.

Evlerde yakılan linyit kömürleri şehirlerin havasını kirlettiğinden bunu önleyici tedbirler alınmalıdır.

TABLO : 281. 1960 Durumu

	Üretim	Kapasite
Kok kömürü	740 000 ton	762 500 ton
Havagazı	97 milyon m ³	113,5 Milyon m ³

3. TALEP TAHMİNLERİ:

Çeşitli ikincil yakıtlara olacak talep tablo 282 de verilmiştir.